

Nagyváradai Észlelő

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

A lej 2.90

Bizonytalanság a devizapiacon

A lei váratlan és rohamos emelkedése ismét magára vonta az egész közgazdasági élet figyelmét. A tegnapi hivatalos ünnep miatt a devizaforgalom meg a megszokottnál is lanyhább volt ugyan, de a váradi piac idegességére jellemző, hogy az illetékes körök fantasztikus jóslatokba bocsájtkoztak.

A tegnapi zürichi 2.90-es zárlat után megindultak a kombinációk. Egyöntetű vélemény alakult ki arra nézve, hogy

a lei emelkedését most már megállítani sem lehet. A valuták szinte rohamos tempóban estek és az éjszaka folyamán már 170-es dollárkötések is voltak.

A valóság ezzel szemben az, hogy világarbitásban ma reggelig a lei árfolyama nem haladta meg a hivatalos kurzust. Ez pedig 178-as dollárnak, 400-as magyar koronának felel meg. Üzletkötések nem igen történtek.

A pénzügyi megakadályoz minden olyan kísérletét, mely a lei emelkedési konjunktúrájának kihasználására irányul. Egészen bizonyos, hogy Nagyváradon az összes valuták világarbitása alá esnek, mert a tömeges kínálattal szemben kereslet egyáltalán nincs.

A tegnapi utótőzsde ismét meglepetéssel szolgált. A lei 290-ről 282.5-re esett és ez a váratlanul nagy ellanyhulás megint zavarba hozta a piacot. Annyira tájékozatlanok voltak a bankok és a devizörök, hogy még a legszükségesebb üzletkötésektől is tartózkodtak.

Ez a hangulat uralkodott ma reggel is. Teljes csend és üzletlenség uralkodott a valutapiacokon, mert az összes szakértők a lei újbóli emelkedésére számítottak.

Ezt az álláspontukat a newyorki paritással indokolták meg. Az amerikai jegyzés a lei esése dacára 55 félről 56 negyedre emelkedett. A tendencia tehát tényleg a lei hossz mellett nyilvánult meg és biztosra vették, hogy a lei hivatalos nyitása ismét el fogja érni a 290-es kurzust.

A délelőtti folyamán, a nyitás megérkezéig nagyon feszült volt a hangulat. Nem annyira üzletkötésekről, mint inkább arbitrázs számításokról volt szó. A devizöröket valósággal megosiromolták hírekért és véleményekért. A váradi valutapiac

megint valóságos harc térhez hasonlított. Mindenki feszülten várta a legfrissebb hivatalos jelentést: a zürichi nyitást.

A nyitás azonban nagyon késett. Az idegesség percről-percre fokozódott. Arad, Temesvár egymás-

után jelentkezett hírekért, mert a hivatalos kurzus, mint máskor legkésőbb tizenegy órára köztudomású szokott lenni, — éppen ma, érthetetlenül, minden városban késedelmeskedett.

Mindenki tudja, hogy valami változás van készülődésben és talán éppen ez az oka annak, hogy még háromnegyed tizenkettőkor is tel-

jesen tájékozatlanok maradtak az érdekeltek a lei zürichi nyitása felől.

Háromnegyed tizenkettő után végre megérkezett a nyitás, amely

legitimálta a tegnapi esti zárlatot. A lei 290-es kurzusban jött és eszerint igazodtak a valuták is. A magyar korona 400, Prága 18.95, Páris 18.05, Berlin 2.35.

A kurzus megérkezése után lanyha maradt az üzlet. A pénzügyi megakadályozta a kötések.

Demetriade színidirektor kártérítést követel a várostól

Nem tarthatott előadást, mert javítják a színházat

Alig egy héttel előbb fogtak hozzá a színház tatarozásához, hogy az elmúlt évek mulasztásait némiképpen ellensúlyozzák.

Tulbure György polgármester erre való tekintettel táviratilag értesítette a szépművészeti minisztériumot, hogy a turnéra jövő társulatok a váradi vendégszeplésüket halasszák el.

A polgármester négy nappal előbb táviratilag értesítette Demetriad Balázsfalván vendégszeplő társulatát is, hogy a színházban javítási munkálatok folynak és nagyváradi előadását néhány héttel halassza el. Tegnap mégis egészen váratlanul megérkezett Demetriad és társulata Nagyváradra.

A propaganda-társulat igazgatója közölte a polgármesterrel, hogy

a turné egyes állomáshelyei már régebben ki voltak jelölve és a váradi előadás elmaradása, illetőleg későbbi időre való eltolása felborítaná az egész programot. Bejelentette még Demetriad igazgató Tulbure polgármesternek, hogy a tegnapi esti előadás elmaradásából a társulatnak 24 ezer lei kára származott. A társulat ma este Belényesen szerepel és holnap, — amennyiben a Heyman-szinkörrel sikerül a megállapodás, — ott fognak játszani. Ez azonban újabb tizenkétezer lejes kiadást jelent. A polgármester válaszában közölte, hogy a színház reperlását már nem lehetett tovább halasztani. A huszonnégy, illetően a tizenkétezer lejes kártérítésre vonatkozó igényt a polgármester a legközelebbi tanácsülés elé terjeszti.

„A telefon még egyetlen szíó fájdalmát sem gyógyította meg“

A Budapesten tartózkodó Rabindranath Tagore

a technika fejlődése helyett a lélek fejlődését propagálja

— Budapesti tudósítónk távirata —

Rabindranath Tagore, a nagy hindu költő tegnap Budapestre érkezett. Az újságíróknak elmondotta, hogy régi vágya volt Budapestet megismerni. Panaszkodott egészségi állapotára, hogy gyakori szívdobogásban szenved.

— Rokonnak érzem magam a magyar fajjal, — mondotta, — mert valamikor hunok is laktak Indiában. Eljöttem nyugatra, mert úgy érzem, egymásra szorulunk, kulturánk egymást kiegészíti. Mi keleten a lelki fejlesztést, az önvizsgálat utján való elmélyedést tartjuk haladásnak, míg ti materialisták vagytok. A technikai találmányok utján óhajtottok maga-

sabba jutni. Ez szomorú tévedés, mert például a telefon, dróttal vagy drót nélkül, még egyetlen szív fájdalmát sem gyógyította meg, egyetlen csüggédőt, ingadozót sem emelt fel, nem vigasztalt meg szenvedőt. Ugy érzi, hogy a lelki élet nagy fejlesztése égetően szükséges, mert Európában bukás és elkarhozás következik.

Tagore ezután még kijelentette, hogy nagyon szeretné megismerni a magyar zenét és képviselőit, hogy hazavigye magával a magyar dal hírét. Tagore ma este előadást tart a Zenekadémiában.

A mai zürichi nyitás

BUDAPEST 290.—

BERLIN . . . 12330 PARIS 1585—
NEW-YORK 51862 PRAGA 1535—
LONDON . . 251350 B. PEST 7260.—
BECS . . . 7320 MILANO 230750

Nagyváradai árfolyamok

Magyar korona 400 pénz 396 árú
Dollár 177— „ 17850 „
Cseh korona . . 530 „ 532 „
Svájci frank . . 3460 „ 3470 „
Osztrák shilling 2520 „ 2540 „
Francia frank . . 545 „ 555 „
Angol font . . . 870 „ 875 „
Olasz líra . . . 795 „ 805 „

Bukaresti zárlat

(déli 12 órakor)

BUDAPEST — — — — — 25.05
BÉCS — — — — — — — —
PARIS — — — — — — — — 5.56
LONDON — — — — — — — — 873
ZÜRICH — — — — — — — — 3475
MILANO — — — — — — — — 805
NEW-YORK — — — — — — — — 178—
PRAGA — — — — — — — — 535

Nagy János egri kanonok löbe lötte magát

— Budapesti tudósítónk távirata —

Budapesti tudósítónk táviratozza: Megrendítő öngyilkosság történt tegnap Egerben. Nagy János egri kanonok, nemzetgyűlési képviselő délután öt órakor szobájába zárkózott és browningjával öngyilkosságot követett el. — Azonnal meghalt.

Nagy János még aránylag fiatal ember volt, közel állt az ötvenes évekhez és nagy karrier várt rá. De alig négy hete súlyos idegbaj tört ki rajta és

kedden már az elmebaj tünetei kezdtek mutatkozni

Orvosa szanatóriumba akarta szállíttatni és éppen erre vonatkozólag tárgyalt a káptalannal, mikor a szerencsétlenség történt.

Nagy János tragédiája mindenütt nagy részvétet keltett.

Iratkozzon be a Hegedűs kotta- és kölcsönkönyvtárba

APOLLÓ MOZGÓ

A legszenzációsabb filmremek!

GÖSTA BERLING

melynek főszerepét a legszebb svéd férfi:

LARS HANSEN

**A 2 részes, 12 felvonásos filmet
egy részben vetíti az Apolló mozgó**

Kedvezményes- és szabadjegyek nem érvényesek.

Katonai jelentkezések Nagyváradon

Munteanu alezredes, a nagyvárad hadkiegészítő kerület parancsnoka közli az alábbi hirdetményt az 1926—1927. évi katonai szemlére vonatkozóan:

1. Az ez évre szóló katonai szemle 1926. évi november hó 1-én kezdődik és 1927. évi január hó 31-ig tart a Cercul de Recrutare által megszerkesztett program szerint a megjelölt helyen és időben.

a) Ezen a szemlén kötelesek jelentkezni az összes itthon tartózkodó tartalékos és népfelkelő egyének az 1923—1900 korosztályig bezárólag, bármilyen is legyen katonai helyzetük (volt hadi fogoly, felmentett, reformált, akiket a felülvizsgálatnál katonai szolgálatra alkalmasnak minősítettek stb.), akár van katonai beosztásuk, vagy csak a Cercul de Recrutarenál vannak nyilvántartva.

b) Az összes felmentettek a katonai szolgálat alól az 1924—1900 korosztályig bezárólag.

c) Mindazok, akik még nincsenek nyilvántartva a 421—1920-beli miniszteri rendelet alapján.

2. Nem kell jelentkezni a szemlén és nem is kell elküldeni láttamozás végett katonai livretjüket a következőknek:

a) Az 1924 korosztálybeliek az összes csapatnemektől, valamint az 1925-beliek a haditengerészekről.

b) Az 1923—1900 korosztályú felmentetteknek és a reformáltaknak.

c) Azon 1923—1900 korosztályú egyéneknek, akik 1926 folyamán összpontosítva (koncentrálván) voltak.

d) Mindazoknak, akik 1926. évben a Cercul de Recrutare által láttamozott D. I. certifikáttal bírnak, amelyeknek érvényessége 1927. december 31-én jár le.

A szemlén köteles mindenki személyesen megjelenni és ma-

gával hozni a livretjét, vagy bármilyen nála lévő katonai igazolványt, csak kivételes esetben láttamozhatják livretjüket egy családtagnak (apa, feleség, gyermek) által. Azok pedig, akik a szemle alkalmával külföldön tartózkodnak, szemle végett az ottani román kiküldöttnél fognak jelentkezni.

Azok a hivatalnokok, akiknek van D. I. felmentési igazolványuk köteles ezekkel és a katonai livretjével személyesen megjelenni a szemlén. — Nem fognak jelentkezni személyesen a szemlén, csak a D. I. igazolvánnyal bíró C. F. R. alkalmazottak, kik ezen igazolványukat a Cercul de Recrutare kiküldöttjeinek fogják átadni a Cercul de Recrutare-utí programjában megjelölt helyen és időben, valamint a vidéki posta-, távirat- és távbeszélő alkalmazottak, akik kötelesek felmentési igazolványukat a nagyvárad postai igazgatóság utján a Cercul de Recrutarehoz benyújtani láttamozás végett.

Az egyes évfolyamok jelentkezési dátuma a következő:

1902 november 1, 1903 november 2, 1904 november 3, 1905 november 4, 1906 november 5, 1907 november 6, 1908 november 9, 1909 november 10, 1910 november 11, 1911 november 12, 1911 november 13, 1912 november 15, 1913 november 16, 17, 1914 november 18, 19, 1915 november 20, 22, 1916 november 23, 24, 1917 november 25, 26, 1918 november 27, 29, 1919 november 30, december 1, 1920 december 2, 3, 1921 december 4, 7, 1922 december 8, 9, 1923 december 10, 11.

x Részlet fizetésre is előállít temetéseket a „Kegyelet” Saspassage.

x Bolgár fakereskedő telefonja 859., lakása Várház-u. 51.

**Spóroljon, mert jön
Amerikai Vénusz**

Mi újság?

Dunakeringő

csütörtökön és pénteken 3 órákor
mérsékelt helyárák mellett.

* Popovici Miklós dr. volt prefektus tetemét csütörtök délelőtt 10 órákor helyezik az ideiglenes sírból az olasz temetőben levő családi sírboltba. A gyászszertartást Horváth Endre görög keleti esperes végzi.

* Rendelkezési állományba helyezték a szalontai rendőrlégénység parancsnokát. A Monitorul Oficial közli a belügyminiszter 58738—5. számú rendeletét, amely szerint Banuti Józsefet, an agyszalontai rendőrlégénység parancsnokát rendelkezési állományba helyezték.

* A magyar legitimizmus vezetői vissza akarnak vonulni a politikától. Budapestről jelentik: Már gróf Apponyi Albert nagy parlamenti beszédje alkalmával feltűnést keltett, hogy gróf Andrássy Gyula nem volt jelen a képviselőházban. Ebből és egyéb tünetekből arra következtettek, hogy gróf Andrássy, — aki tiszadobi birtokára utazott, — visszavonulni készül a politikától. — Magyar politikai körökben híre jár, hogy Andrássyval egyidejűleg Rakovszky István és Pallavicini örgróf is visszavonulnak az aktív politikától.

* Elveszett fekete aktatáska Alföldi Vilmos névre szóló iratokkal. Becsületes megtaláló 1000 lei jutalom ellenében adja le a Rimánóczy-szálló portájánál.

Mindenkinek fontos

Csütörtökön és pénteken az előadások 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek

Csütörtökön este 9 órákor nem tartunk előadást, ellenben a 3 óras előadások kórus és megerősített zenekari kísérettel mérsékelt helyáruak

Duna keringő

Harry Liedtke, Lya Mara,
Verebes Ernő

Filmoperett 8 felvonásban.
Kedvezményes és bérletjegyek
3, 5, 7 és 9 órákor érvényesek

London és Páris napokig tapsolt és örvendett

Amerikai Vénusz

* Ma délután temetik a hét-fői villamos katasztrófa áldozatát. A hétfőn történt villamos katasztrófa tragikus végét ért áldozata, a tizennégy esztendő kis Seres Péter még mindig a közkház halottskamrájában fekszik. Hozzátarozói kívánságára a kis áldozat holttestét nem boncolják fel és Sovrea Valér dr. vezetőügyész ma délelőtt megadta a temetési engedélyt. A kis Seres Pétert ma délután temetik el a Rulikovszky-uti temetőben.

* Eladó kétszáz bécsi kávéház. Bécsből jelentik: A kávéháztulajdonosok ipartestületének közgyűlésén elkeseredéssel tárgyalták azt a jelentést, mely kiemeli, hogy kétszáz bécsi kávéház eladó. Az eladó kávéházak között szerepelnek híres tradícióval bíró lokálok is, amelyek megromlantak a súlyos adóterhek alatt.

A GÖSTA BERLING

**hatalmas filmalkotás
zenekísérettel**

ED. GRIEG:

Op. 16. Klavierkonzert, Klaviersolo mit Orchesterbegleitung
Hochzeitstag auf Trolldhaugen

Norvegischer Brautzug

Peer Gynt Suite I. II.

- I. a) Morgenstimmung
b) Ases Tod
c) Antras Tanz
d) In der Halle der Bergkönig
II. a) Der Brautraub
b) Arabischer Tanz
c) Peer Gynt Heimkehr
d) Solveigs Lied

Op. 7. E-moll Sonates für Pianoforte.

SINDING:

Frühlingsrauschen

JENSEN:

Hochzeitsmusik

- a) Hochzeitsmarsch
b) Brautgesang
c) Regen
d) Nocturne

GADE:

Op. 24. Trio für pianoforte
Violin u. cello

**A zongoraszólót
Schlathau Albert
az Apolló mozgó kar-
mestere, a hegedűszólót
Neumann József
az Apolló-mozgó első
hegedűse játsza**

Van-e boldog asszony és ha van, melyik asszony az?

A kérdést már nagyon sokszor fölvetették és még eddig nem sikerült megválaszolni.

A boldogság definíciója magában veve is nehéz, hogyne volna hát nevez, ha olyan komplikált individuumról van szó, mint amilyen az asszony. A krisztusi tanítást, hogy „Boldogok a lelkiismeretesen bajosan mernők általanosítani az asszonyokra, már csak azért sem, mert azt, hogy boldogok-e, vagy sem, ok maguk volna hivatottak megállapítani. Általános érvényű megállapítást persze tőlük sem lehet várni, egyrészt azért, mert az a bizonyos asszonyi öntudat, amely itt döntő módon megnyilatkozhatna, még eddig nem alakult ki senol, másrészt pedig sem, mert a boldogság még akkor is relatív valami, ha történetesen nem oly relatív existenciájú lényekről van szó, mint az asszony. Gyakorlati jelentősége tehát alig lehet a kérdésnek, hogy „Van-e boldog asszony és ha van, melyik asszony boldog?” De mindezenekre érvek azok a válaszok, amiket a különböző rendű, rangú és felfogású asszonyok adtak a kérdésre egy olasz folyóirat hasábjain, amely a kérdést fölvetette. Ime néhány az olasz folyóirat olvasóinak véleménye közül:

A legborzalmasabb az az asszony, aki harmincéves házasság után még kétekedik terje hűségében.

Az, aki ezüstlakodalmának megünneplésekor úgy veli, hogy valamennyi fiórtjénél többet ér — az ura.

Az, aki férjét trónra emeli, de a jogart azt nem adja ki a kezéből.

Nem a férfi előnye teszik a nő boldogságát, hanem az, hogy az asszony be tudja érni azzal, amit a férfitől kap.

A legboldogabb asszony Éva volt, mert nem voltak riválisai és egyedül uralkodott a paradicsomban.

Nincs boldog asszony egy sem, mert egyetlen férfi sem igyekszik csupán egy asszonyt szeretni és lekötöni. Az asszony tehát sosem biztos abban, hogy egyedül és igazán őt szeretik.

Boldog az az asszony, aki ahhoz a férfihez mehet feleségül, akivel az urát — megcsalta.

És így tovább... Ha olvasóink talán a vélemények egynémelyikét furcsának találják, gondolják meg, hogy azok olasz asszonyoktól erednek. A váradi nők talán más-kép vélekednek a kérdéssel...

Stop.

Atmeneti kabát
Börkabát
Gummikabát
Gyermek télikabát

MENDEL

Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

1200 lejtől
kezdve női kabát

nagy választékban, lein öcön
cégnél Viteazul Nagypiac-ter 14 002

A magyar írók amerikai fordítói leleplezik egymást

KEVÉS MAGYAR KÉZIRATOT VESZNEK AZ AMERIKAI KIADÓK, DE AZ ÍRÓKAT IGY IS KIJÁTSZÁK. — A VÁRADI SZÁRMAZÁSÚ SZEKENYEI JÓZSEF SZEREPE

Az Amerikába vándorolt Göndör Ferenc jelenleg Newyorkban jelenteti meg „Az Ember” című hetilapját. Az Ember egyik legutóbbi számában cikket írt a Nagyváradról elszármazott Szebenyey József, amelyben kinos leleplezéseket közölt a magyar irodalmi termékek amerikai fordítóiról és elhelyezőiről. Az amerikai menedzserek, írta Szebenyey, kijátszák minden lehető alkalommal a magyar szerzőket. Molnár Ferenc az Ördöggel alig keresett pár ezer dollárt, míg az, akinek darabja jogát eladta, meggazdagodott. Molnár azonban azóta vigyáz és saját ügynöke van, mert a maga kárán tanult. Drégely Gábor szintén megjárta. Három éve egy kábel kapott Newyorkból, hogy a Szerencse fia filmesítési jogáért 1000 dollárt kínálnak. Drégely megmutatta a sürgőnyt Beöthy Lászlónak, aki azt a tanácsot adta, jobban ismerve az amerikai viszonyokat, hogy mindezenekre kérjen kettőt. Így is történt, de az amerikai ügynöknek, amikor az ezer dollárt felkínálta, már zsebében volt a Metro Goldwynnal kötött szerződés, amely 10.000 dollárt adott a Szerencsefiáért. Amíg tehát a szerző 2000 dollárt kapott, az ügynök 8000-et vágott zsebre. Szebenyey ezután még felsorolta a fordítók manővereit, akik, ha elhelyeznek egy-egy novellát, 20 dollárt küldenek a magyar íróknak, vagy annyit sem.

Szebenyey leleplezéseit most egy sokkal erősebb támadás követte, amely a leleplezőt állítja ugyancsak kinos pellengérré. Louis Rittenberger amerikai magyar származású ujságíró, aki angol lapok munkatársa és az elhelyezett magyar művek többségét ő ültette át, levelet írt Göndör Ferencnek. Rittenberg elmondja, hogy a magyar-fordítók helyzetét az amerikai kiadókkal szemben éppen Szebenyey aknáztatta alá. Szebenyey, mondja Rittenberg, elhelyezett egy Heitai Jenő novellát az Our World-ban és a szerzőnek egy fillért sem küldött. Megtévészett egy másik kiadót, amikor a True Romance

szerekesztőségének eladta Füst Milán regényét, mint a sajátját s alig módosított a regény témáján valamit. De Szebenyey most sem ismeri az irodalmi angolt és ezért legtöbb-szor Rittenbergerrel dolgoztattott s azután például, amikor Molnár Ferenc Rabok című elbeszélés sorozata megjelent a Vanity Fair-ben, mint fordító, Szebenyey szerepelt.

Kegyetlen matrózlázadás a hajótörés órájában

A legénység szívtelenül cserbenhagyta a viharos tengeren tiszteit

— Kopenhágai tudósítás —

Tegnap délután egy órakor a Grimm nevű német hajó futott be az itteni kikötőbe. Alig vetett horgonyt, a kapitánya a kikötői hatóságokhoz sietett és itt elmondta, hogy a Grimm-en egy holttest van, Igan Kaus dán kapitányhelyettes holtteste s ott van a hajón Toorn kapitány is, aki még él ugyan, de nincs sok reménység ahoz, hogy életben maradjon.

A kikötői hatóságok azonnal delegáltak egyik főtisztviselőjüket, aki a Grimm fedélzetére ment és itt egyrészt megvizsgálta a holttestet, másrészt kihallgatta Toorn kapitányt.

Toorn elbeszéléséből kitűnt, hogy a Theodora, nevű dán hajó Aarhusból október 16-án futott ki a nyílt tengerre.

— Én voltam a Theodora parancsnoka,

— adta elő Toorn, — míg a helyettesem Igan Kaus volt. A legénység huszonhat főből állott. Egy angol kikötő felé igyekez-

szerekesztőségének eladta Füst Milán regényét, mint a sajátját s alig módosított a regény témáján valamit. De Szebenyey most sem ismeri az irodalmi angolt és ezért legtöbb-szor Rittenbergerrel dolgoztattott s azután például, amikor Molnár Ferenc Rabok című elbeszélés sorozata megjelent a Vanity Fair-ben, mint fordító, Szebenyey szerepelt.

Ezek a leleplezések talán még kinosabban hatnak a magyar írók körében, mint Amerikában. A magyar irodalmi export kalózzai megölik azokat a reményeket, amelyeket a fejlődő és a kis ország határain méltán áttörni készülő esetleges magyar irodalom bimbózott.

tünk. Eleinte pompás időnk volt s minden jól ment. Október tizenhatodikán este nyolc óra tájban rettenetes vihar kerekedett. A hajónkat ide-oda dobálták a hullámok. Akkora erővel lódult jobbra vagy balra, hogy teljesen tehetetlenek voltunk.

Egész éjjel tombolt a vihar,

a Theodora árbócai össze voltak törve, a kormánykerék szétfúródott

és a víz elárasztotta a hajóúrt. Nyilvánvaló volt, hogy nem lehetett sokáig a hajón maradni.

— Én mégsem akartam a Theodorát magára hagyni — beszélt a Toorn kapitány — úgy szerettem, mintha élő lény lett volna. Megparancsoltam tehát embereimnek, hogy még egy kísérletet tegyünk megmentésére. Ők azonban fellázdak ellenem.

Eleinte csak mogorván teljesítették a kiadott utasításokat, de azután egész nyíltan a kapitány és helyettes ellen fordultak.

— Elég volt a rabszolgaságból — kiáltották rája —

nem vagyunk hajlandók itt megdőglenni, csak azért, hogy megmentésük a hajódat

s te azután jutalmat kapjál a tulajdonostól.

Toorn kapitány elővette a revolverét és a vakmerőkre fogta. Ezek azonban rárohantak, kicsavarták a kezéből a fegyvert s azután a kapitányt a hajó fenekére dobták.

— Oly erővel vágta oda, — mondotta Toorn, — hogy

mind a két lábam eltört.

A legénység felcsatolta a mentőöveket s leoldotta a mentőcsónakot. A kapitány és helyettese összetett kezekkel könyörgött, hogy neki is adjanak mentőövet, de az emberek kérlelhetetlenek maradtak.

— Ti csak dögöljétek meg — kiáltották nyersen, — eleget kintotok bennünket, most menjétek a pokolba...

A legények helyet foglaltak a mentőcsónakokon s nagy erőfeszítéssel tovaevetkeztek. Igan Kaus a

Dorian Filmszínház

Ma, szerdán egyetlen napig

10 és 15 lejes helyárrakkal!

A cárnő

Biró Lajos és Lengyel Menyhért színdarabja 8 felvonás.

Főszerepben: POLA NEGRI, ROD LAROCQUE és ADOLF MENJOU.

A vihar-madár

2 részben 12 felvonásban. A főszerepben: MILTON SILLS.

Dorian-filmek!

Holnap először premier!
GRIEG BÍRES DARABJA

Szeretlek!

Liane Haid és Antonz Fryland.

Előzőleg: „Rodolphó Valentinó temetése”

távcsövén látta, hogy integetnek egy hajónak s valószínűnek is tartja, hogy a hajó észrevette őket s meg is mentette őket. A legények oly szívtelenek voltak, hogy nem mondták meg ennek a hajó kapitányának, hogy néhány mértföldnyire a „Theodora” már már elsülved.

— Minden erőmet összeszedtem — folytatta Toorn kapitány — s a helyettesem segítségével felvászorogtam a fedélzetre és itt egy tutajt ütöttünk össze. Amikor a Theodora fölött végképpen összecsaptak a hullámok, Kaus a tutajra kötözött engem, ő maga pedig evezni kezdett egy primitív evezővel.

Hogy mit éltünk át és mit szenvedtünk ezen a tutajon, azt emberi száj el nem mondhatja.

52 éves vagyok, 14 éves korom óta járom a tengert, számtalanszor néztem szembe a halállal, de amit most átéltem, az felülmúl minden képzeletet.

Ügyszólván állandóan a halál torkában voltak. Igan Kaus igazán a végsőig feszítette erejét, hogy megküzdhesen a tajtékzó elemmel. Harmincnégy óra hosszán hánykolódtak ide-oda, míg végül megpillantotta őket a Grimm kapitánya. De ekkor

Igan Kaus már nem élt.

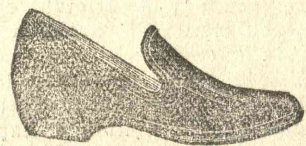
Nem bírta a rettenetes harcot, mondta könnyek között Toorn kapitány, — kimerült, meghalt... Látnom kellett, amint kiadja lelkét. A derek fiu utolsó pillantását felém fordította, mosolyogni próbált...

Toorn kapitány hátrahanyatlott a párnán, nem szólt többet. Az orvosok azt hiszik, hogy

mindössze néhány napig élhet.

Egyrészt túlságosan sok vért vesztett, másrészt oly piszkos rongyokkal kötözték be a sebeit, hogy vértörzést kapott.

A kikötői hatóságok azonnal elrendelték a Theodora legénységének körözését.

Sár- és hócipőket

legtartósabb minőségben,
legszebb formában
olcsó árakon 2685

árusítanak a
DERBY
cipőgyár Rt. fiókjai

Kelengyekhez vásznakot, chifonokat a legjobb minőségben kaphat Leitner Marion R.-t-nál.

Női kabátok
legolcsóbban

Weber, Model-Áruház
Vlahuța (Szent János)-utca 6. sz.

Férfi és női szövetek legolcsóbban szerezhetők be Ungár és Glück cégnél, Sas-passa

SPORT

Szatmáron kell lejátszani a kerületi ifjúsági bajnokságot A Comitetul Regional döntése

A kerület ifjúsági labdarúgó bajnokságában a nagyváradai Törekvés és a Szatmári S. E. ifjúsági csapatai kerültek az élre s így a döntő mérkőzést e két csapatnak kell megvívnia. A megállapodás az, hogy egyik évben Nagyváradon, a másikban Szatmáron tartják meg ezt az ifjúsági döntő bajnoki mérkőzést.

Az elmúlt bajnoki évben Szatmár volt a soron és a nagyváradai Törekvés meg is jelent ott a maga young b/ával a döntő harcra. A Szatmári S. E. is kiállította a maga ifjait. Baj csak a bírókérdés körül volt. A nagyváradai szövetség, mint a bajnokság rendezője Kiss Kálmán szövetségi bírót delegálta a mérkőzés levezetésére, aki pontosan meg is jelent a szatmári pályán.

Az ő bíráskodását azonban a szatmáriak nem voltak hajlandók akceptálni. Minden indoklás nélkül vonakodtak a Kiss Kálmán vezetése mellett harcba szállni, ellenben a maguk részéről Melchner Sándor szatmári bírót kardoskodtak.

A sport érdekében és nehogy az egybegyűlt közönség mérkőzés nélkül maradjon, a váradiai jogaik fenntartásával

elfogadták a Melchner bíráskodását, aminek következménye persze az lett, hogy a váradiai fiúk elvesztették a mérkőzést.

A kerületi bíróbizottság súlyos sérelemnek tartotta, hogy a szatmáriak a hivatalosan delegált Kiss Kálmánt nem fogadták el s ezért a mérkőzést a szövetség előtt megővta.

Melchner Sándor ugyanis még mint szükségbíró sem lett volna alkalmazható, mert abban az időben fel volt függesztve a bírói működése.

A szövetség ez óvás alapján megsemmisítette a mérkőzést s annak Szatmáron való újrajátszását rendelte el. Ebbe a határozatba Szatmár belenyhódott csak azt a sérelmet terjesztette az igazgató tanács elé, hogy az újra játszandó döntő mérkőzést Nagyváradon

rendezzék meg, mert Szatmáron nincs biztosítva a szükséges rendezési költség.

Ezzel a kérelemmel a Comitetul Regional tegnap esti ülésén foglalkozott és kimondotta, hogy a mérkőzést Szatmáron köteles megrendezni s amennyiben a kötelezettségének 14 nap alatt nem tesz eleget, úgy a mérkőzésről lemondottnak tekintik és a váradai Törekvés lesz a kerület ifjúsági bajnoksapata.

Minden egyeslet benevezett a szövetségi és ifjúsági mérkőzésekre. A szövetség intéző bizottsága, amint hírül adtuk, legutóbb erőlyesen állást foglalt azon egyesületek ellen, amelyek a szövetségi és ifjúsági labdarúgó mérkőzések iránt indolenciát tanúsítottak és a meghatározott időre e mérkőzésekre nem neveztek be. A szövetség degradálást helyezett kilátásba az ilyen egyesületekkel szemben. Az állásfoglalásnak meg is lett az eredménye, amennyiben tegnapra, az újabb kitűzött határidőre, a kerület valamennyi egyesülete beadta a nevezést s így az intéző bizottság a legközelebbi ülésén már meg is ejti a sorsolásokat.

Az NSE érmei. A Nagyvárad S. E. vivó versenyének éremköltségét a Comitetul Regional a tegnapi ülésén kiutalta és így a jeles váradai vivók hosszú várakozás után most már hozzájuknak a jól kiérdemelt kitüntetésükhöz.

Együtt marad a Comitetul Regional. A sportszövetség nagyváradai kerületének igazgató tanácsa tegnap este dr. Roxin Tódor elnöke alatt ülést tartott, amelyen az időközben felmerült ügyekben döntött. A tanács egyes tagjai legutóbb tudvalevőleg azt kívánták, hogy a tanács mondjon le, mert az elnök delegálása körül bizonyos sérelem érte őket. A tegnapi ülésen újból napirendre került ez a kérdés, azonban a többség úgy döntött, hogy a tanács maradjon együtt, azonban újabb ülést ne tartson addig, amíg az új elnök Jacob József most már össze nem hívja őket.

Megbüntetett labdarúgók. A Comitetul Regional három megbüntetett váradai futballista fellebbezésével foglalkozott. Kovacs János (CFR) játékost bíró sértés miatt négy hónapi, Fellner Rczsöt (NAC) felfüggesztése alatti játékért három hónapra ítélte a fegyelmi bizottság. A beadott fellebbezéseket a Comitetul elutasított. Pajtás Sándor (Nv. Törekvés) kétszer hat hónapra volt letiltva felfüggesztési idő alatti játéktól. A Comitetul enyhítette a büntetést, amennyiben részben helyt adott a fellebbezőnek és összsbüntetésül hat hónapot állapított meg. Mindhárom letiltás kiterjed az őszi szezonra.

Színház

FELHÍVAS A BÉRLŐKHOZ!

A színház igazgatósága tisztelettel kéri a t. bérlő közönséget, hogy a bérletjegyeket mielőbb a színház titkári irodájában átvenni sziveskedjenek.

Bérleti árak:

Nagypáholy 40 bérleti	estére	16830 lei
Rendes páholy 40 bérleti	estére	12512 lei
Zsölle 40 bérleti	estére	3366 lei
Körszék 40 bérleti	estére	2622 lei
Támlásszék 40 bérleti	estére	1654 lei
Erkélyszék 40 bérleti	estére	1394 lei

A régi bérlok jogait folyó hó 23-án, péntek déli 12 óráig tartja fenn.

Bérelni lehet Halmay titkár naponként délelőtt 9—1-ig és délután 4—6-ig a színházi irodában. Erdélyi Miklós színházigazgató.

Női kabátok

ruhák nagyon olcsón

2584 **Hevesi**

Általánosruházban N. Jorga (Zöldfa)-u. 8.

Eredeti Francia
Likőrök
KIZÁRÓLAG CSAK
"PALACE"
KÁVÉHÁZBAN
KAPHATÓK!

Egy különös monopólium története

Visszavonták a váradi „Lotru” vámiroda monopóliumát — Mit keresett a Lotru és mit veszett a CFR?

Néhány évvel ezelőtt új rendszert hoztak be azoknak az áruk-
nak az elvámolásánál, amelyek
olyan városból indultak, vagy
olyan városba voltak irányítva,
ahol nincs vámhivatal. Az új rend-
szer az volt, hogy az ilyen —
szakszerűen szólva: transitó-árúk-
nak vámkezelését a CFR hivatalos
szervezetére bízta. Az volt en-
nek az intézkedésnek indoka, hogy
a vámiratok végeredményben hi-
vatalos titkokat tartalmaznak s
ezért azokat nem lehet a magán-
vámkezelők kezeibe adni.

Azóta a transitó-vámkezelést
mindenütt a CFR hivatalnokai
végzik.

Bérbeadják a hivatalos titkokat

Az új rendszer Nagyváradon
egészen másként kezdődött: a CFR
átruházta a transitó-vámkezelés
jogát egy „Lotru” cég alatt ala-
kult vámirodának, amely nemcsak
Nagyváradon, hanem Szatmáron
és Temesvárott is kizárólagossági
jogot nyert ezzel az összes átme-
nő áruk vámkezelésére.

A rendszer is megváltozik

A CFR vámkezelés részére ké-
szített és miniszterileg jóváha-
gyott szabályok pontosan előírják
a transitó-vámkezelés minden
részletét. Ezek között a szabályok
között van az is, hogy határállo-
másoknál csak a CFR közgei vá-
molhatnak.

Mi történt erre? A „Lotru” a
szabályok ellenére kirendeltséget
állított fel Biharpuszókiban, majd,
amikor ez a szabálytalanság ké-
nyelmetlen kezdett lenni: — egy-
szerre

rendelet érkezett a CFR köz-
ponti igazgatóságától, hogy
mivel a határállomások szü-
kek, a transitó-vámolás Nagy-
váradon és Szatmáron eszköz-
lendő.

Pont ott, ahol a Lotru-e volt a
monopólium.

Vám-kezelés — vám-szedés

A „Lotru” a CFR koncesszió-
jával és a hatáskörét kibővítő mi-
niszteri rendelettel azután minden
megállítható és meg nem állítható
vagont lefogott a nagyvárad, il-
letve szatmári állomáson és —
vám-kezelte.

Minthogy a transitó-árut más
nem adminisztrálhatta: a Lotru
emberei lassanként azt hitték,
magukról, hogy ők — vámhivatal
és olyan allűrökkel léptek fel,
amilyeneket még a vámhivatalok-
ban sem igen engednek meg már
maguknak. De mindezekon felül
a szabályzatban megállapított ju-
talékokon felül különböző címe-
ken olyan összegeket szedtek be,
hogy gyakran a taxa 40—100 szá-
zalékával fizetettek többet.

Panaszok, feljelentések — hiába

A Lotru működése ellen hamar
merültek fel panaszok és mentek
feljelentések egész a közlekedés-
ügyi minisztériumig, azonban
minden panasz, minden feljelen-
tés eredménytelen maradt, a kon-
cesszionált vám-kezelés sem nem

javult, sem olcsóbb nem lett, jog-
segélyt sehonnét nem lehetett
kapni, mert — így tudták — a
legmagasabb körök védték a kon-
cessziót.

Váratlan vizsgálat váratlan felfedezés

Nemrég egy nagy export-cég
emelt újabb panaszt a Lotru el-
len. A panaszt egyenesen Jonescu
tábornokhoz, a vasutügyek egyik
vezérigazgatójához intézték, aki
nyomban elrendelte a vizsgálatot.

Pár hét előtt miniszteri bizott-
ság szállt ki a panaszok megvizs-
gálására.

Ennek a vizsgálatnak váratlan
eredménye volt: nemcsak a pana-
szok nyertek beigazolást, hanem
komoly gyanúk merültek fel
arra nézve is, hogy a koncesszió
bérbeadása és kezelése által

súlyos károsodás érte a CFR-t is.

A vizsgálobizottság részletes je-
lentést tett Jonescu tábornok ve-
zérigazgatónak, akinek előterjesz-
tése alapján az elmúlt héten

megvonták a transitó vámke- zelés koncesszióját a Lotru- tól

és visszaadták azt a CFR saját ke-
zelésébe.

Két számla

Az elmúlt hét közepe óta a
CFR alkalmazottai eszközlik a
transitó vám-kezelést.

A munka gyorsabb és vala-
mivel olcsóbb is lett.

Két számlát láttunk az utolsó
napokból.

Az egyiket még a Lotru állí-
totta ki 15100 kgr. búkk-deszka-
szállítmánv vám-kezeléséről. A
számla összege 326 lei.

A másik számlát a CFR vám-
irodája állította ki 15200 kgr.
búkk-deszka-küldeményről. Ez a
számla 162 leiről szól.

A differencia csekély 164 lei.
Erre a kis differenciára volt
koncessziója a Lotrunak közel
három esztendőig...

A Lotru tiltakozik és kártérítést követel

Arról értesülünk, hogy a Lotru
a koncesszió megvonása ellen íe-

péseket tett Bukarestben s egyben
bírói uton is érvényesíteni készül
kár-igényeit. Napi 50.000 lei kár-
térítést kér.

Havazás és viharok Európaszerte

Nagyváradon tegnap leesett
az első hó. — Kevesen
látták, azoknak is mindjárt el-
tűnt a szemük elől, mert nyom-
ban esővé változott a tének ez
az első hírvivője nálunk. —
Ugyanakkor azonban

Pozsonyban tegnap reggel
óta erősen havazik és Bu-
dapestben is havazni kez-
dett.

Az abnormis vihar, amely
ugy látszik, egész világrésze-
ken át vonult végig, tegnap
Olaszországban is nagy ká-
rokat okozott. Mint Rómából
jelentik, a tengerpart mentén

Ha a fenti számokat vesszük:
nem is kér sokat.

A kis „Lotru” még működik

A Lotru-nak van még egy eddig
vissza nem vont koncessziója,
amely a postai vámcsomagok ke-
zelésére vonatkozik.

A Lotru-nak ez az irodája még
ma is működik. Arra se fizet rá.

számos hajótörés, föld-
csuszamlás és hidomlás
fordult elő.

Emellett többhelyen erősen
lehűlt a levegő. Turinban pél-
dál 2 fok a hideg.

Baranya-mező északi ré-
szében is orkászzerű szélvihar
pusztított.

A vihar Püspökbogárdon
és Romonyán 13 házat
összedöntött, több házte-
tőt pedig elvitt.

A lakosság halálos félelem-
ben a nagy felhőszakadásban a
szőlőkbe menekült.

HALLÓ MENTŐK!

HALLÓ RENDŐRSÉG!

HALLÓ NAGYVÁRADI ESTILAP!

Ime, megadtuk Önnek a sor-
rendet: ha utjában-keltében
valami baleset, szerencsétlen-
ség, bűntény történik, akkor

első dolga: a mentőket ér-
tesíteni,

második feladata: a
rendőrségnek jelentést ten-
ni, azután

harmadik teendője: fel-
hívni a NAGYVÁRADI
ESTILAP szerkesztőségét
és bejelenteni a megtör-
tént eseményt, annak pon-
tos helyét, idejét, szerep-
lőit és tanuit.

Nem kell semmi egyebet ten-
nie és Ön egészen bizonyosan
jutalmat kap.

Lehet, hogy az az esemény,
amit Ön telefonál be, az lesz a
november hónapban a legszen-
zációsabb esemény, melyet —
mint Ön jól tudja — 2000 lei
készpénzzel jutalmazunk.

Lehet, hogy az az esemény,
melyet Ön telefonál be, az lesz
november hónapban a leg-
gyorsabban beérkezett jelen-
tés, amelynek jutalmadja
ugyancsak 2000 lei készpénz-
ben.

Lehet, hogy az az esemény,
amelyet Ön telefonál be, az
lesz november hónapban a
legtöbb embert érdeklő ese-
mény, ezzel tehát szintén 2000
lei készpénz jutalomhoz juthat.

Lehet, hogy Ön nem egy
ilyen tragikus esetet telefonál
be, hanem az utca életének
egy humoros megnyilvánulása-
ról ad hírt s meglehet, hogy ez
lesz november hónap legmu-
latságosabb eseménye, melyért
szintén 2000 leit tűzünk ki a
tudósító részére.

De ha nem jutna ebbe az
osztályozásba, akkor sem vesz-
tett semmit, mert jutalomdíj-
ban részesül és nagy szivessé-
get tett a Nagyvárad Esti-
lapnak.

Végül azt se felejtse el, hogy
ha Ön is és más is, szóval min-
denki tudomására jutó ese-
ményt azonnal közöl az Esti-
lappal, akkor Ön is, más is, szó-
val mindenki a leggyorsabban
értesül az Estilap útján minden
eseményről.

Olvassa el az Estilap hol-
napi számában közlendő fon-
tos tudnivalókat a hír-pályá-
zatra vonatkozólag!

Nem hirdetek végeladást!

de mérsékelt, szolid áron ajánlom

párisi divatujdonságaimat

selymek, bársonyok, kabátbélés cik-
kek, csipkék, szalagok, harisnyák és
női ruhadíszek.

Különös kedvezményképen

minden 2000 lei készpénz vásárlónak
egy darab legújabb divatu ridikülke-
retet vagy párisi virágot ingyen adok

SZILÁGYI

női divatház Bul. Regele Ferdinand 3.

VASAS SZÜRETI BÁL OKTÓBER 30-ÁN A MUNKÁS-OTTHONBAN

Heyman szinkör

ooo

— Duna-keringő, az idei szezon egyik legnagyobb slágere még mindig műsoron van a Heyman Szinkörben, Lya Mara, Verebes Ernő és Harry Liedtke kedves alakja napok óta izgalomban tartja a közönséget. Csütörtökön és pénteken az előadások 3 órakor kezdődnek mérsékelt helyárak mellett. Kedvezményes és bérletjegyek csütörtökön és pénteken érvényesek 3, 5, 7 és 9 órakor. Csütörtökön este 9 órakor nincs előadás, mert Demetriade román művész tart előadást fél 10 órai kezdettel. Jön: Amerikai Vénusz.

MOZI

— 20 felvonásos műsor látható ma, szerdán 5, 7 és 9 órakor a Dorian-filmszínházban. Színpadon: „Cárnó”, Bíró Lajos és Lengyel Menyhért színdarabja filmen, a főszerepben Pola Negri, Rod la Rocque és Adolph Menjou. — Ezenkívül látható a „Viharadár” című film mindkét része együtt. A főszerepben: Milton Sills. 10 és 15 leies helyárakkal. — Jön az első igazi nagy filmszenzáció: „Szeretlek!” Grieg híres darabja filmen, a főszerepben Liane Haid és Alfons Fryland. Előzőleg „Rodolpho Valentinó” temetése.

— Mister Gihl az angol pénzcsoport kiküldöttje elragadtatással nyilatkozott a Gösta Berling-ről, melynek keddi bemutatóján jelen volt az Apolló mozgóban. E filmről nemcsak Mister Gihl, hanem az összes jelenlévők a legnagyobb elragadtatásuknak adtak kifejezést. Alig van ember, aki Lagerlöf Zelmának ezt a híres regényét ne olvasta volna és akik olvasták, mindnyájan megegyeznek abban, hogy a regény gyönyörű jelenetei a legszebben érvényesülnek a filmben. A címszerepet a legszebb férfiideál Bars Hanson játssza, a svéd Don Juan. A regényt háromszor dolgozták fel filmre, míg végre Lagerlöf Zelmát ezt a rendezést találta a legkiegészítőbbnek és a könyv intenciójának teljesen megfelelőnek.

Divatlanelek és barchendek gyönyörű mintákban nagy tömegben érkeztek Leitner Márton Rt.-hoz.

Vágj dühös arcot, tüsszőggy gyakran és forgasd a szemeidet

A modern szépségápolás programja

— Párisi levél —

A csunya asszonyoknak végérvényesen beharangoztak. Az úgynevezett institute-ökben már a legszabálytalanabb és legcsunvább női arcból is egészen elfogadható, úgynevezett érdekes ábrázatot csinálnak.

Főleg megemlíteni, hogy az institute-ökben használt szerek kizárólag kozmetikai eredetűek, kivéve a sebészeti beavatkozást, az egész gyógy mód krémek, puderek, kenőcsök és festékek alkalmazásából áll. Érdekes tünet ez már tisztán művészi szempontból nézve is, hiszen a modern asszonynak muszáj festőművésznél lennie, kell, hogy a festékekkel és a pasztellel bánni tudjon, még pedig nem valami rongyos vászon vagy papírdarabon, hanem

a saját bőrén, ami tudvalevőleg minden körülmények között a legkényesebb anyag és kísérleti eszköz.

A szépségápolásnak megvannak néha a maga tragikus árnyoldalai is.

Egy angol férfi detektívet fogadott fel, akinek ki kellett nyomoznia, hogy hova jár a felesége. A férfi együtt nyomozott a detektívvél, messzelátóval kereste ki az utca forgatagából az asszonyt és megmutatta a detektívnek. A detektív aztán közeliment az asszonyhoz, gondosan emlékeztetve véste az arcvonásait és hozzálatott a munkához. Néhány napig követte az asszonyt és híven referált a férjnek. Az utolsó felvonás aztán a törvényszéki teremben játszódott le. Ne tessék azonban valópörre gondolni. A férfi nem az asszonyt, hanem a detektívet pörölte be az előre kifizetett honorárium megítélésére.

NYILTÉR

A kedvezményes és bérletjegyekre vonatkozólag hosszas tárgyalás után sikerült a Heyman Szinkör Igazgatóságának az Emericus filmvállalattal a „Duna-keringő” film tulajdonosaival olyan megállapodásra jutni, hogy az eddig kiadott kedvezményes és bérletjegyekkel mindazok, akik arra jogosultak, csütörtökön és pénteken a 3, 5, 7 óras előadásokon a „Duna-keringő” film-operettet meglehetnek. — Mindaddig, míg a „Duna-keringő” filmoperett műsoron marad, megállapodás szerint újabb kedvezményes jegyeket a Heyman Szinkör igazgatósága nem ad ki.

Heyman Szinkör Igazgatósága.

* Szabó iparosok gyűlése. Felkérem az Ipartestület összes férfiszabó iparosait, hogy i. hó 28-án, azaz csütörtök este 8 órakor az Iparoskör helyiségében igen fontos ügyek tárgyalása végett teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az Elnökség.

A detektív ugyanis egészen más asszony után nyomozott, mint kellett volna.

A bíróság ítélete klasszikus. A férjet elmarasztalták a honorárium megfizetésére, mert a detektív nem csalt, hanem tévedett, amit még csak zoknvenni sem lehet tőle.

annára el tudja már magát változtatni manapság az asszony üldözői előtt a puder és a ruzs segítségével.

Néhány kiváló londoni tudós és egyetemi tanár nemrégiben összeült és hosszú vita után olyan szépségápolási programot dolgozott ki, amely egyszerű, olcsó és demokratikus, mert falun épügy lehet alkalmazni, mint városban. Ezt a programot itt adom és meg kell jegyezni, hogy ami benne áll, az nem tréfa, hanem az altruista professzor és tudós urak ajándéka a nővilágnak:

1. Használj ki minden alkalmat arcizmaid edzésére. Gyakorold őket a villamoson, az omnibuszon, a vasuton és a hajón.
2. Vágj dühös arcot, olyan gyakran, ahogy csak tudsz.
3. Nevezz folyton.
4. A szem üdeségét csak a gyakorlat őrzi meg. Forgasd a szemedet olyan gyakran, ahogy csak tudod.
5. Hogy szép orrod legyen, végy gyakran mély lélegzetet orrodon keresztül és tüsszőggy gyakran.
6. Használj rágógumit, hogy megnevesítsd állkapcsaid profilját.

Ez minden. Ne kételkedjünk a londoni professzorok bölcsességében, hanem fogjunk hozzá haladéktalanul a gyakorlathoz. G.

200 leír

érő négy érdekfeszítő regényt kaphat, ha felad a Nagyvárad Estilapba

40 leír

egy tiszta apróhirdetést. Minden 20-ik apróhirdető megkapja a könyvjutalmat

ingyen

Értesítés

Tudomásukra hozzuk a tisztelt vevőkörönségnek, hogy különleges mirtuszkoszorúkat, fátókat és finom virágokat legolcsóbb gyári árban kicsinyben is árusítunk 3057

Művirággyár

Millerand (Arany János) u. 12.

Gösta Berling

Vége egy igazi intellektuel film, amely a nézőben öntudatlanul azt az érzést kelti, mint ha az író fantáziáját követve, önmaga is ott lenne a bájos svéd országban, ahol az emberek annyira eltérő gondolkozásuk az itteniektől, hogy mintegy álomországot lehet csak elképzelni. A kultura legnyugatibb csúcsa és mégis gyermekeken naiv, de őszinte és becsületes. Egészen új zsánerű az epizódoszerű összeállítás, teljesen Lagerlöf Zelmá stílus. A szereplők, még az utolsó statiszták is tökéletes művészek. Lars Hanson, Gösta Berling, Monna Martenson; az őrnagyné, Jenny Haselquist, Elisabeth grófnő szerepében még nem is művésztét produkálnak, de mindvégig azt a benyomást kelti, hogy a valóságos életben szereplőket leste ki egy szemfüles operatőr.

Mindent egybevéve, ez a film igazi kultúresemény Nagyváradon.

Az első hangverseny

folylék le november 4-én, amelyen Nagyvárad egykori büszkeségét, a ma már nagy hírű operaénekest Kovács Dezsőt fogja a közönség viszontlátni. Kovács Dezsőnek Tita Ruffo, a világ első énekesé adott szárnyakat és röptéite fel nevé, miután meghallotta egyszer a fiatal művészt énekelni.

Kovács Dezső jelenleg a budapesti Városi Színház első baritonistája. November 4-én a Kath. Körben a legszebb operák leg szebb számaiból énekel Kovács Dezső, akit, hogy mindenki meghallgathasson, egészen olcsó helyárakat szabtak.

Jegyek a főutcai Missir divatházban válthatók.

Vásznak, damasztárak kész paplanok beszerezhetők Ungár és Glück cégnél, Sas-passagén.

Lépjén be kölcson- könyvtárunkba

hol havi 40 leír
alegújabb meg-
jelenő könyve-
ket olvashatja

Naponta érkeznek újdonságok!

Kegedűs H. R. lapiroda
kölcsonkönyvtára

Női bársonykalapok nagy választékban, gyönyörű színekben, versenyen kívüli árakban Salon Chic Passage.

Kostüm és ruhabársonyok óriási választékban Leitner Márton R. T.-nél.

Felboncolják a sötétági gyilkosság áldozatát

Székely Imrét holnap viszik át az ügyészségre

Részletesen megírta az Estilap a sötétági gyilkosság összes borzalmait: Székely Imre és sógora, Mester Sándor halálos végű kétségbeesett párviadalát. Székely Imre, a 34 esztendő kisbirtokos heves szóváltás után két fejszecsapással halálos sérülést mért az őt késsel megtámadó Mester Sándorra.

A gyilkosságnak közvetlen szemtanúja, amint a vallomások mutatják, nem igen lehetett. A kihallgatottak közül Oláh Istvánné és Kis Lajon a hangos szóváltás és éktelen ordításokra jöttek ki távolabb fekvő lakásaikból és az esti szürkületben csupán annyit láttak, hogy

Mester Sándor és sógora, Székely Imre egymásra rontottak.

— Nem mertünk beleavatkozni a civakodásba, — vallják a tanúk egyhangzóan — és amire már áttentünk Székely Imre portájára, szegény Mester Sándor vérben fetrengett.

A szerencsétlen áldozat felesége csak a tragédia megtörténte után értesült a szomszédoktól, hogy mi történt. A rettenetes csapás annyira megviselte, hogy azt sem tudta, hogy mit kell tennie. Megsebesült urát, akinek fejéből szinte ömlött a vér, hűsleges szomszédasszonyával, Kis Lajosné segítségével szedte fei és egy szerű észjárással ahelyett, hogy segítségért, orvosért szaladt volna, maga mosta ki a mély sebeket, ágyba fektette és csak reggel, amikor már késő volt minden, Mester menthetetlenül rosszul volt, vitték be szekéren a kórházba.

— Régen civakodtak az örökség miatt, — jajveszékel folytonosan az özvegyasszony — és Székely nem egyszer fenyegette meg az uramat.

Székely Imre a rendőrségi 3-as számú cellában várja további sorsát. Általában igen nyugodtan viselkedik és a kihallgatást végző rendőrszolgálat előtt folytonosan azt hangsúlyoztatja, hogy önvédelemből ragadta fel a baltát, hogy védelemben forgó életét megmentsen. Annyit azonban beismer, hogy

az első csapás után még egyszer odasújtott.

A rendőrség tegnap nem tudta egészen befejezni a kihallgatást és ma délelőtt még folynak a kihallgatások.

Ezek a tanuvallomások nem a gyilkosság körülményeire, hanem csupán annak előzményeire világítanak rá. Számszámra vannak ugyanis olyanok,

akik Mester Sándor Székely Imréről vonatkozó kijelentései után biztosra vették, hogy a tragikus esemény előbb-utóbb bekövetkezik.

Évekkel előbb Székely bicskával támadt sógorára, akit meg is sebesített. Azóta hét év telt el és a sógorok egyre jobban gyűlöltek egymást. Hétfőn délután aztán a féktelen módon

lobogó szenvedély egy élet kioltásába került.

Székely Imre a mai napot még a rendőrségen tölti, ahonnan holnap reggel kísérik át az ügyészségre.

A boncolást ma ejtik meg és az arról felvett jegyzőkönyvet holnap már a többi iratok mellé csatolják.

Beszélgetés Hatvany báróval, aki tegnap Váradra érkezett

Szépivelésű koponyája, átszellemült arca, amelyen mintha állandóan finom szarkazmus ülne, tegnap éjszaka ismét feltűnt a váradai kávéházban.

— Itt a báró! — járt szájról száira.

Közel egy év után újból eljött hozzánk látogatónak Hatvany Lajos báró feleségével. Tavaly decemberben járt köztünk, eltöltött néhány szép napot Nagyváradon és azzal az ígérettel utazott vissza Bécsbe, hogy egy éven belül megint itt lesz. Ígéretét állta, de:

— Holnap már utazom tovább Kolozsvárra — beszélte a báró az Estilap munkatársának. — Ott akarom befejezni regényemet, amit tavaly — ugyancsak Kolozsváron — megkezdttem.

Tavaly azt ígérte báró ur, hogy előadást fog nekünk tartani Kazinczyról, Bacsányiról, Kölcseyről és más haidani való nagy-nagy írókról, akik amellett, hogy az irás művészei voltak, a magyarság igazi arcát is reprezentálták!

Gyulai Pál megértő és önálló és teremőagyú Eckermannja, a „Das verwundete Land” írója kicsit bánatosan felel:

— Nem, nem fogok előadást tartani Nagyváradon az igaz magyar írókról. Nincs helyem itt, hol lakjam. Kolozsváron legalább behúzódhatok az Astoria-szállóba, ott felekhetem, amíg jólesik, nem zavarnak ki reggel tíz órakor az ágyból, mint nem is tudom már én, hol szokták. És különben is: szeretem Kolozsvárt, odon házait, régi utcáit, egyetemi könyvtárát, megértő népét...

A báróné, — ragyogó szép, kedves, fiatal asszony, akinek talentumát olvasóink már ismerik a finom művészi portrék után, amiket Kecskeméti főrabbirol és Pálffy-Gulácsy Irénról karácsonyi számunknak készített, — uti kalandokat mesél:

— A Laci Csehszlovákián át vonattal jött Bécsből, én meg automobilon Pestről. Ebben a rettenetes időben autón. Sok bajunk volt a géppel, egyszer el is fogyott a benzinünk, a határon, Biharkezesen. Epen ott borzalmas zápor szakadt a nyakunkba. És tudia, mit tettünk?

— ?

— Elneveztük Biharkezeset! — Viharkeresztesnek!

Aztán beszél a báróné a Rivieráról, ahol a nyáron járt Harsányi Zoltékkal. Majd a báró veszi át a szót:

— Szegény drága Szüts Dezső.

tetné magát. Válaszomat már meg se kapta volna...

— Érdekes az én viszonyom a szegény boldogult Szüts urhoz — folytatta a megilletődés pár csendes pillanata után Hatvany báró. — Lehet már vagy husz éve, hogy a „Három holló”-ba benytok és ott találom Adv Endrét egy ismeretlen urral, akiről megtudtam, hogy Szüts Dezső. Pár szót beszélünk egymással, aztán következett a híres duk-duk-affár és többé nem találkoztunk egészen tavaly télig, amikor itt a kávéházban összeültünk... Nagyszerű ember volt... Vajon maradt-e utána valami kézirat? Emlegette, hogy az igazi Adv-könyvet ő fogja megírni!...

Még sok-sok mindenről beszél a báró: párisi utjáról, a paneurópai kongresszusról, készülő regényéről és hasonlók. Éjfélután egy órára jár az idő, amikor becsenget a Rimanóczy-szálló kapuján és elbucszuk.

Ma délután már utazik kincses Kolozsvárra, amelynek odon házait, régi utcáit oly nagyon szereti...

Csokoládét akartak lopni és dinamitot loptak tévedésből

Érdekes tárgyalás a váradai törvényszéken

Mihályfalván történt néhány hónapja ez a tévedés. Hogy történt, mint történt, azt pontosan nem lehet megállapítani. Egyetlen szemtanúja volt az esetnek Russu váltóór, aki a nagyváradai törvényszék előtt a következőket mondotta el:

— Láttam, amint Jordacea György fékező a pályatesten lebzse. Két láda volt előtte: mindjárt láttam, hogy puska-por van benne.

— Mit akarsz azzal a két ládával?

— Viszem a dolgozomra, — felelte Jordacea s azzal jött Fóris Sándor és segített neki elvinni a ládákat.

Russu vallomása alapján úgy Jordacea, mint Fóris ellen is megindult az eljárás. A törvényszék azonban egyelőre csak az utóbbit vonhatta fele-

lősségre, mert Jordacea időközben megszökött.

— Én csak segitettem neki, — mondotta Fóris a tárgyaláson. — Nekem azt mondta, csokoládé van a ládában. Az erdőben felrobbant a puska-por. Még jó, hogy semmi bajom sem történt...

Fóris Gábor vallott így, a rokkant vasutas, aki már egyszer megjárta... Cipőtalpat akart lopni a vonatról s amikor leugrott, a kerekek féllábát levágták.

Akkor kapott ugyan egy kis büntetést, de tekintettel a novellára, no meg arra, hogy már ügyis megbűnhődött, az ítélet végrehajtását felfüggesztették. A tegnapi tárgyaláson pedig, — bizonyítékok hiányában — fölhmentették Fóris Gábort.

Ma megnyílt Váradon Románia nagy árumintavására

Ma délelőtt tíz órakor nyitották meg a romániai iparnak Nagyváradra érkezett mintavásárát.

A Kereskedelmi Csarnok hatalmas terméit zsúfolásig megtöltik az ügyesen összeállított mintadobozok, amelyekből egy egészen jelentős, európai viszonylatban is számottevő iparnak nagyszerű termékei kínálják magukat.

A belföldi ipar termékei szakmák szerint csoportosítva azt a benyomást keltik, hogy Románia ipara már elérkezett ahhoz a fejlődési fokozathoz, amelynél joggal hivatkozhatik versenyképességére és kívánhatja a hazai ipar támogatását. A megjelentek a csodálkozás

és elragadtatás őszinte hangján nyilatkoztak erről a mozgóképfestésről és őszintén fájalták, hogy Nagyvárad szépen felelt ipara — legalább egyelőre — nincsen képviselve a kiállításon.

Délelőtt 10 órakor nyitotta meg a kiállítást Barbu Romulusz, a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara elnöke. — Üdvözölte a kamarák központját, amely ezt a nagyszerű ötletet valóra váltotta és sok sikert kívánt.

A Kereskedelmi Csarnok nevében dr Popper Ákos elnök üdvözölte rövid román beszédében a vállalkozást, majd Dedu kereskedelmi felügyelő, mint a kereskedelmi kormány képviselője

selője köszöntötte a romániai ipart hódító körútján.

Ezután nagy figyelem közepette Frenitiu Valér a gör. kath. püspök emelkedett szó-lásra:

— Nem vagyok se iparos, se kereskedő — mondotta. — de örömmel jöttem erre a kiállításra, mert jól emlékszem még azokra a harcokra, amelyek ezt a fejlődést megelőzték. Nemcsak a pénzünk vándorolt külföldre, hanem a munkászeknek is el kellett menni idegenbe; sokszor a messzi Amerikába is a kenyérért, hogy azután idegenben szenvedő, verejtékező testvéreink munkáját drága pénzen vásároljuk vissza. Ennek a kiállításnak jelentőségét én abban látom, hogy Európa egyik leggazdagabb országa nem lesz többé kénytelen nyerstermékeit és munkáskezeit külföldre küldeni és kész-árúit onnét drága pénzen behozni, hanem saját maga dolgozhatja fel és munkát adhat a dolgozóknak.

Ezután a megjelentek a kiállítás megtekintésére indultak. Ott láttuk Frenitiu püspökön és kíséretén kívül a Kereskedelmi és Iparkamara részéről Barbu elnököt, Pacala gyógyszerész, Flegmann Ármán és Marta Joachim alelnököket, dr. Papp János főtitkárt, Manoilla titkárt, a Csarnok részéről dr. Popper elnök, dr. Fried János főtitkár, Reichard Dezső, Czifler Imre és az ipari és kereskedelmi élet számos előkelősége és sok érdeklődő.

A kiállítás, amelynek rendezése Botez főtitkár érdeme, egész héten át nyitva lesz. Az esti órákban rádió-koncerteket is rendeznek.

Eladó házhelyek

kittűnő szőlő és gyümölcsös területen a Bunyitay-liget mellett. Vizvezeték és villany helyszínén.

Altnöder és Kernáts

mérnöki iroda
Moldova (Kálvária)-utca 7.

Ha használtbutort, szönyvet, an ik doigokot vagy egyéb lakberendezési tárgyakat ven ni vagy eladni szándékozik, keresse fel

Hartstein Jenő

butor- és szőnyegüzlet
Cuza Voda (Szacsavay)-utca 17. szám
hol mindig dusan felszerelt raktárt talál. 3072

200.000

(Kettőszázezer) Lei

tőkével, közreműködéssel

betársulnék

vagy megeléző állást ugyanennyi kaucióval elvállalok. Felvilágosítást szíveségből

SCHREIER

Piciorul Origorescu (Mészáros-utca) 2. d. u. 2-3 óra között ad. 323

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig) 40 lei. Állástkeresőknek 50 % engedmény. »Cim a kiadóban« jezésért külön 10 lej fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hirdetés mellett álló kis számot és kérdezősködésből hivatkozzanak arra

A „Nagyvárad Estilap“ apróhirdetéseit mindennap kiragasztjuk a városi hirdetési oszlopokon és táblákon

LEVELEZÉS

„KALOKAGATHIA.“ Azt gondoltátok, hogy nekem sietős és csak azért... Láthatod ráérek, de nekem nem mindegy és ezért nem sajnálom az időt. Kézcsók Livi. 329

LAJOS ne bolondozz, ne keseríts még jobban. Várlak. 590-a

SZERVUSZ, szervusz! Nem vá-lunk! Közöld M.-Teleggdel rögtön, G. mindent okosan elintéztél. Pá Feri. 591-a

ROYS. Ki a csacsi? Maga a csacsi. Nem neheztelek, de legyen esze. Anya tudni sem akar róla, hogy magával táncoljak, ugye én hiába dumáltam ki a lelkemet. Anya azt mondja, maga nem táncol, hanem erotikus mutatóványokkal kompromittál és ezt halálosan szégyeli, nem bírja. Most már ért? Na, végre. És R. társaságára nem reflektálunk, ezt is érte meg. Szóval tudja a barátság feltételeit és ne ömledessen nekem ah, ne akarion bánatában meghalni ah, nahát. Onyx. 592-a

KICSIKEM, táviratozz, ha sikerül. Karcsi hétköznap nem. Milliós-szor csókollak. 313

GENTRYNEK, levél ment „Sors kezétől“. 314

VADOC. Minden jót, sok szerencsét és boldogságot kíván névnapok alkalmával. (Orsolya) a Cigány. 315

NAGYAPA, Levél ment. Mi új-ság? Itt minden rendben. Sok csók Zikittől. 316

IDA. Szerelmem juliusi Estilap-ban-kértem fényképét. Szeptem-beri levelét e héten kaptam, re-mélem, már nem beteg. Drágasá-gom, mikor láthatom? Miklós. 332

LAKÁS

TISZTA két szoba, fürdőszoba használattal és reggelivel, két fia-talemler esetleg fiatal pár részé-re kiadó. Cim Hegedüs hirlapiro-dában. 300

SZERÉNY igényű fiatalember csendes helyen butorozott szobát keres. Cimet Hegedüs hirlapiro-dába kér. 262

KÉTSZOBAS vagy egyszobás, konyhás lakást lelépéssel vagy magasabb házbérrel keresek He-gedüs hirlapiroda. 324

KÜLÖN utcai szobában lakó-társ keresetlik, fiatal uriember, teljes ellátásra. A. Treb. Laurian (Perces) utca 10. sz. alatt. 328

MARIA királyné (Bémer) téren üzlethelyiség azonnalra. Központi irodahelyiség utcai. Beköltözhető ingatlanok. Kétszobás, négyszobás lakásaim vannak. Balázsne, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 21. Telefon 815. 327

ALKALMAZÁS

PERFECT szakácsnő állást ke-res. Cim: Decebal (Vitéz) utca 25 Nagynénál. 293

PERFECT román-magyar gyors-és gépirólány, délutáni állást ke-res. Cim a Hegedüs hirlapiroda-ban.

IRODAI gyakornok felvétetik a Deutsch K. I. cégnél. 321

PERFECT német gyors és gép-írás tudással disztigvált fiatal intelligens nő irodába állást keres. Megkeresést „Német anyanyelv“ jelígre a Hegedüs hirlapirodába kér. 218

KIHORDÓL, utazói, raktárnoki vagy könnyebb szellemi vagy fi-zikai állást keres. Lovas, Victoriei (Kolozsvári) utca 29. 269

ÜGYES fiukat Estilap árusítás-hoz felvesz a Hegedüs hirlapiroda. 284

PERFECT főzőnő kis családnak ajánlkozik. Kath. Kör I. Varga. 317

FODRASZSEGÉD, ki a hölgy-fodrászatban is gyakorlattal bír, állást keres. Cimeket a Hegedüs hirlapirodába kér. 318

NÉMETÜL, esetleg románul tu-dó gépirónő azonnali alkalmazást nyer. Pénzvilág hiteltudósító iro-da, Oradea. Dansusianu (Jókai) utca 17. 319

MÉRLEGKÉPES könyvelő, óráskönyvelést vállal. Cim Hegedüs hirlapirodában. 320

MINDENES leányt, esetleg né-metet keres 3 tagu család. Pável-utca 14. kapuval szemben. 322

100.000 lei kaucióval kereske-delmi gyakorlattal, több nyelvet beszélő férfi, bizalmi állást keres. Szíves megkeresést „33“ jelígre a Hegedüs hirlapiroda továbbít. 326

TÜZIFA árusító ügynököt ke-resnek fix és jutalék mellett. Cim Hegedüs hirlapirodában. 334

OKTATÁS

EGY kezdő izr. jogász, jártas a tanításban, gimnázista tanulók előkészítését vállalja a „Biztos si-ker“ jelígre. Cim a Hegedüs hir-lapirodában. 277

ADÁS-VÉTEL

BIRÓ Lajos: Sarga Lilium című könyvét megvételre keresem. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 244

ELADÓ többféle konyhaedény, egy használt állapotú mokett sza-londivány jutányosan. Cim Hege-düs hirlapiroda. 594-b

METEOR kályha, középnyag-sá-gu, jutányos áron eladó. Delavran-cea (Ritoók Zsigmond) utca 33-a. 325

ELADÓ zongora, helyszüke miatt. Simeon Stefan (Bethlen) utca 44. 323

ELADÓ 3 szobás ujonnan épült azonnal beköltözhető, teljesen mo-dern magánház, központban, ol-csón, kedvező feltételek mellett. Felvilágosítás nyerhető dr. Kaczián Kálmán ügyvédnél, Ciorogariu (Uri) utca 15. d. e. 9-10 óra kö-zött. 330

A legolcsóbban arany karikajegy-gyűrűket, aranyláncokat és bril-liáns ék-szerárúhá-szereket **Hegedüs zaban** vásárolhat Reg. Maria (Bémer tér 1

ELADÓ karcsu, középtermelre előkelő szabótól egyszerű-kétszer viselt elegáns férfiruha, egy smo-kingot helyettesítő öltöny. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 593-b

ELLÁTÁS

ORTH. uricsaládnál teljes ellá-tás kapható, esetleg ebéd vacso-rára vagy kihordásra is elfogad abonenseket. Cim: Avram Jancu (Kossuth) utca 13. II. emelet. 287

KÜLÖNFÉLÉK

DIVATOS díftin ridikülök ol-csó készítését vállalom. Szíves megkeresést Cogalniceanu (Vára-dy Zsigmond) utca 10. szám alá Groszékhoz kérek. 301

HAZI és utcairuhák készítését jutányosan vállalom, szíves meg-kereséseket, Victoriei (Kolozsvá-ri) utca 29. Lovasné. 268

FILIPAS Eszter Köblös-telepről hozza el könyvét Ciorogariu püs-pök (Uri) utcai helyre és ha egész-séges, elsején beállhat. 59

Rudolf Mosse Rt.

hirdetési vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand 4.
Telefon 693. 3111-45

Esőernyő

legolcsóbb a készítőnél
Rosenberg Testvérek
Nic. Iorga (Zöldfa-n) 8. — Behúzás, javítás gyorsan készül. 2457

Fest. Tiszit

2 nap alatt
Kalinovcsán
a Sas alatt
Mos. 2779 Vasal

Frenczel

Oradea, Vlahuța-utca 44.

Telefon: 913.

Épület üvegezési vállalat

tábla- és tükröveg

nagyraakára

ELADÓ!

1 és 2 éves gyökerező szőlőültványok,

sima és gyökerező amerikai vadvesszők, több fajban gyümölcsök, akác és gledichia csemeték. Építéshez való fa-lazó kő. Árjegyzéket küld:

Molnár Mihály

Abanjszántó, 3125 Nagyaroszu

Sonnenfeld Adólf-nyomda r. t.